

Bedrijfsopvangteam

Hulpverleners lopen in hun vak een groter risico om in aanraking te komen met traumatische gebeurtenissen dan mensen in andere bedrijfstakken.

Terugkoppeling werkzaamheden

De inzet van het bedrijfsopvangteam zal beheerd en bijgehouden worden door de coördinator. Naast het uitbrengen van het jaarverslag, brengt de coördinator van het bedrijfsopvangteam eenmaal per kwartaal het college van commandanten op de hoogte van de werkzaamheden. Dit vindt plaats door mondelinge informatieverstrekking. Medewerkers worden op de hoogte gebracht van de globale werkzaamheden d.m.v. het jaarverslag.

Geheimhouding

De BOT-leden hebben een geheimhoudingsplicht. Wanneer er melding wordt gemaakt van de globale werkzaamheden, worden er geen herkenbare gegevens van individuele collega's genoemd. Deze terugkoppeling dient o.a. als signaalfunctie naar de organisatie met het oog op preventie van PTSS.

Wanneer een collega echter een gevaar vormt voor zichzelf en/of voor zijn collega's ontslaat dit het BOT-lid van zijn geheimhoudingsplicht.

Hiervoor gelden de volgende criteria:

- Door de psychische toestand van de betreffende medewerker dreigt er reëel gevaar voor de betreffende collega bij zijn of haar functie-uitoefening.
- Door de psychische toestand van de collega dreigt er reëel gevaar voor andere collega's of burgers bij de functie-uitoefening.

Ondersteuning BOT

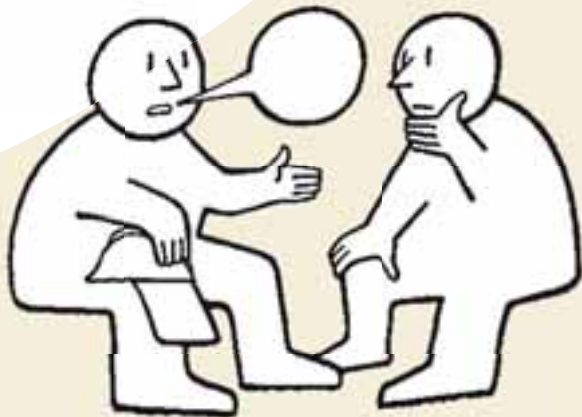
Het bedrijfsopvangteam komt eenmaal per half jaar bijeen met als doel:

- Informatieverstrekking in het algemeen
- Werkondersteuning t.b.v. casuïstiek
- Aanvullende cursussen
- Intervisie

De casuïstiek kan door de afzonderlijke leden worden ingebracht met een duidelijke vraagstelling aan de overige BOT-leden. Hierbij wordt de privacy van de betrokkenen gewaarborgd.

Partner

Geef ook je partner deze brochure! Met hem of haar deel je vaak je gevoelens na een ernstige gebeurtenis en daarmee speelt je partner een belangrijke rol in het verwerkingsproces en het herkennen van bepaalde reacties.

Inleiding

Hulpverleners onder wie brandweermannen en –vrouwen lopen in hun vak een groter risico om in aanraking te komen met traumatische gebeurtenissen dan mensen in andere bedrijfstakken. Denk hierbij aan:

- Hulp bij slachtoffers van ernstige verkeersongevallen;
- Hulp bij slachtoffers van brand;
- Duiken/dreggen naar (kinder)slachtoffers;
- Assistentie bij rampen/bergen van slachtoffers;
- Gevaarlijke situaties bij het blussen van brand of het redden van mensen;
- Situaties waarbij eigen personeel betrokken is.

Het meemaken van traumatische gebeurtenissen kan leiden tot gespannenheid, slapeloosheid, irritatie, schuldgevoelens en kan ook het PTSS syndroom (Post Traumatische Stress Stoornis) tot gevolg hebben. Door het PTSS syndroom kunnen gemakkelijk spanningen ontstaan in de privé-sfeer of op het werk. Dit kan zelfs leiden tot arbeidsongeschiktheid en/of ernstige privé-problemen.

Mogelijke effecten van schokkende ervaringen

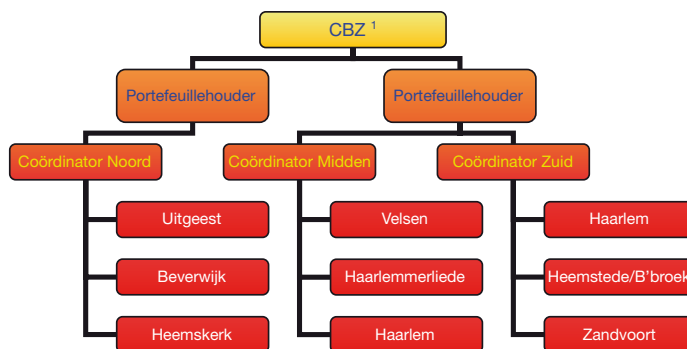
- Lichamelijke reacties als rusteloosheid, slapeloosheid, hoofdpijn, hartkloppingen en misselijkheid.
- Emotionele reacties als verdriet, angst, concentratieproblemen, geheugenproblemen, sterke wisseling van stemming, schuldgevoelens, irritatie en de behoefte aan afzondering.

Deze klachten en reacties hoeven niet direct na de gebeurtenis op te treden. Ze kunnen zich ook enige tijd na het incident openbaren. Uiteraard kunnen de reacties van individu tot individu sterk verschillen.

Wanneer schokkende gebeurtenissen plaatsvinden, is het belangrijk om te zorgen voor een goede opvang. Om traumatische ervaringen beter te verwerken is het BedrijfsOpvangTeam (BOT) ontwikkeld. Voor de problematiek die buiten deze doelstelling valt, wordt direct verwezen naar andere hulpverleners.

Organisatie

De BOT-organisatie van de regionale brandweer Kennemerland bestaat uit ca. 50 BOT'rs verdeeld over de regio's Noord, Midden en Zuid. Hierbij is uitgegaan van de gouden regel dat een BOT'r (EHBO-functie) geen deel mag uitmaken van het incident. Om de coördinatie en de continuïteit te waarborgen is de BOT-organisatie als volgt ingericht:

Commissie Brandweer Zaken

Kenmerken van aangrijpende gebeurtenissen zijn:

- het gebeurt plotseling,
  - het overweldigt je,
  - je kunt geen invloed uitoefenen op de afloop en
  - het is gevaarlijk voor jezelf of voor een ander.
- De betrokkene heeft bij de gebeurtenis extreme gevoelens van machteloosheid; zijn of haar bestaan wordt acuut ontworcht. Het leven ziet er ineens heel anders uit!

Regel van 7

De BOT procedure wordt opgestart wanneer tijdens een inzet de zogenoemde situatie uit de 'regel van 7' van toepassing is:

1. Geweld/intimidatie tegen brandweerpersoneel.
2. Ongevallen met zwaar letsel, dood of verminking.
3. Ernstig letsel, dood en reanimatie van kinderen.
4. Situaties waarbij familie of collega's van brandweerpersoneel betrokken is.
5. Situaties waarbij sprake is van onmacht bij het brandweerpersoneel.
6. Bizarre situaties en ernstige misdrijven.
7. Alle situaties waarbij brandweerpersoneel zelf aangeeft behoefte aan opvang te hebben.

Proces

De eerste hulp bij een BOT- gevoelig incident wordt aangestuurd door de BOT-coördinator. Bij elk incident zullen tenminste twee BOT'rs gezamenlijk optreden.

Zodra de Meldkamer Brandweer & Ambulance (MBA) een melding binnenkrijgt waarop de regel van 7 van toepassing is, wordt de procedure opgestart. De MBA alarmeert de coördinator. De coördinator maakt een analyse van het incident in afstemming met de Officier van Dienst en/of de bevelvoerder en zet de BOT taak uit. Tevens monitort hij het proces. De MBA bewaakt de procedure.

De coördinator laat zich informeren over de situatie en spreekt een plaats en een tijdstip af voor een bijeenkomst met de betrokken ploeg en het bedrijfsopvangteam.

Wanneer een groepsopvanggesprek?

- Bij incidenten waarbij sprake is van slachtoffers en de omstandigheden als schokkend worden ervaren.
- Bij technisch moeilijke inzetten.
- Bij incidenten waarbij sprake is van grote paniek.
- Indien er sprake is van gevaar voor eigen leven.
- Bij incidenten waarbij collega's gewond zijn geraakt of om het leven zijn gekomen.
- Indien een van de collega's dit wenst of indien naar inschatting van een leidinggevende een opvanggesprek wenselijk is.

Aan het einde van de eerste uitgebreide evaluatie bespreken de BOT-leden met de ploeg en de bevelvoerder of en wanneer een tweede evaluatie plaatsvindt. Indien nodig kan er nog een derde evaluatie gepland worden.

Individuele opvang

Opvang van individuele medewerkers vindt alleen plaats op eigen verzoek. Individuele opvang bestaat uit maximaal drie gesprekken verspreid over drie maanden. Afwijking is toegestaan na overleg met de coördinator. Het staat de individuele medewerker vrij om zelf contact op te nemen met het BOT-lid van zijn of haar keuze. Tijdens het laatste gesprek kan, indien nodig, verwijzing plaatsvinden naar een professionele hulpverlener.

Verwerken is normaal!

De ervaring is aangrijpend en de reacties zijn normaal. De gebeurtenis is echter abnormaal. De stress-reacties zijn dan ook geen teken van zwakte, ziekte of stoornis. Het hoort bij de verwerking van de schokkende ervaring.